

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 15 november 2022
(OR. en)

13109/22

Interinstitutionellt ärende:
2022/0165 (NLE)

SOC 541
EMPL 372
ECOFIN 955
EDUC 335
JEUN 151
GENDER 156
ANTIDISCRIM 103

LAGSTIFTNINGSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: RÅDETS BESLUT om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik

RÅDETS BESLUT (EU) 2022/...

av den

om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 148.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²,

efter att ha hört Regionkommittén,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande³, och

¹ Yttrande av den 18 oktober 2022 (ännu inte offentliggjort i EUT).

² Yttrande av den 21 september 2022 (ännu inte offentliggjort i EUT).

³ Yttrande av den 21 oktober 2022 (ännu inte offentliggjort i EUT).

av följande skäl:

- (1) Medlemsstaterna och unionen ska arbeta för att utveckla en samordnad sysselsättningsstrategi och särskilt för att främja kvalificerad, utbildad och anpassningsbar arbetskraft och en arbetsmarknad som är framtidsorienterad och snabbt kan reagera på ekonomiska förändringar i syfte att uppnå full sysselsättning och sociala framsteg, balanserad tillväxt, hög miljöskyddsnivå och bättre miljö, enligt de mål som fastställs i artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Medlemsstaterna bör betrakta främjande av sysselsättningen som en fråga av gemensamt intresse och inom rådet samordna sina åtgärder i detta hänseende, med beaktande av nationell praxis i fråga om arbetsmarknadsparternas ansvar.
- (2) Unionen ska bekämpa social utestängning och diskriminering, främja social rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna och skydd av barnets rättigheter, såsom fastställs i artikel 3 i EU-fördraget. Vid fastställandet och genomförandet av sin politik och verksamhet bör unionen beakta de krav som är förknippade med främjandet av hög sysselsättning, garantier för ett fullgott socialt skydd, kampen mot fattigdom och social utestängning samt en hög utbildningsnivå och en hög hälsoskyddsnivå för människor, såsom fastställs i artikel 9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

- (3) I enlighet med EUF-fördraget har unionen utarbetat och genomfört instrument för samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken. Som en del av dessa instrument utgör riktlinjerna för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (*riktlinjerna*) i bilagan till detta beslut tillsammans med de allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik som fastställs i rådets rekommendation (EU) 2015/1184¹ de integrerade riktlinjerna. De bör fungera som vägledning vid genomförandet av politiken i medlemsstaterna och i unionen och avspeglar det ömsesidiga beroendet mellan medlemsstaterna. De samordnade strategier och reformer på europeisk och nationell nivå som blir resultatet bör utgöra en lämplig övergripande och hållbar blandning av ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och socialpolitik som bör få positiva spridningseffekter för arbetsmarknaderna och samhället i stort, och effektivt hantera effekterna av covid-19-pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och de stigande levnadskostnaderna.
- (4) För att öka de ekonomiska och sociala framstegen, underlätta den gröna och den digitala omställningen och uppnå inkluderande, konkurrenskraftiga och resilienta arbetsmarknader i unionen bör medlemsstaterna främja utbildning, kompetenshöjning och omskolning av god kvalitet samt livslångt lärande, framtidsorienterad yrkesutbildning och förbättrade karriärmöjligheter genom att stärka kopplingarna mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden och erkänna färdigheter, kunskaper och kompetenser som förvärvats genom icke-formellt och informellt lärande.

¹ Rådets rekommendation (EU) 2015/1184 av den 14 juli 2015 om allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och Europeiska unionens ekonomiska politik (EUT L 192, 18.7.2015, s. 27).

- (5) Riktlinjerna överensstämmer med stabilitets- och tillväxtpakten, med befintlig unionslagstiftning och med olika unionsinitiativ, inklusive rådets direktiv 2001/55/EG¹, rådets rekommendationer av den 10 mars 2014², den 15 februari 2016³, den 19 december 2016⁴, den 15 mars 2018⁵, den 22 maj 2018⁶, den 22 maj 2019⁷, den 8 november 2019⁸, den 30 oktober 2020⁹,

¹ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12).

² Rådets rekommendation av den 10 mars 2014 om kvalitetskriterier för praktikprogram (EUT C 88, 27.3.2014, s. 1).

³ Rådets rekommendation av den 15 februari 2016 om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden (EUT C 67, 20.2.2016, s. 1).

⁴ Rådets rekommendation av den 19 december 2016 om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna (EUT C 484, 24.12.2016, s. 1).

⁵ Rådets rekommendation av den 15 mars 2018 om en europeisk ram för ändamålsenliga lärlingsutbildningar av god kvalitet (EUT C 153, 2.5.2018, s. 1).

⁶ Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande (EUT C 189, 4.6.2018, s. 1).

⁷ Rådets rekommendation av den 22 maj 2019 om förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet (EUT C 189, 5.6.2019, s. 4).

⁸ Rådets rekommendation av den 8 november 2019 om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare (EUT C 387, 15.11.2019, s. 1).

⁹ Rådets rekommendation av den 30 oktober 2020 om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti och om ersättande av rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti (EUT C 372, 4.11.2020, s. 1).

den 24 november 2020¹ och den 29 november 2021² och den 16 juni 2022³, kommissionens rekommendation (EU) 2021/402⁴, rådets rekommendation (EU) 2021/1004⁵, rådets resolution av den 26 februari 2021⁶, Kommissionens meddelande av den 9 december 2021 om att bygga upp en ekonomi som fungerar för människor: en handlingsplan för den sociala ekonomin, Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2021/2316⁷, Europaparlamentets och rådets direktiv av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen och Europaparlamentets och rådets direktiv om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder.

-
- ¹ Rådets rekommendation av den 24 november 2020 om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (EUT C 417, 2.12.2020, s. 1).
 - ² Rådets rekommendation av den 29 november 2021 om strategier för blandat lärande för högkvalitativ och inkluderande grundskole- och gymnasieutbildning (EUT C 504, 14.12.2021, s. 21).
 - ³ Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet (EUT C 243, 27.6.2022, s. 10), Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om individuella utbildningskonton (EUT C 243, 27.6.2022, s.26) och Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet (EUT C 243, 27.6.2022, s. 35).
 - ⁴ Kommissionens rekommendation (EU) 2021/402 av den 4 mars 2021 om effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder till följd av covid-19-krisen (Ease-åtgärder) (EUT L 80, 8.3.2021, s. 1).
 - ⁵ Rådets rekommendation (EU) 2021/1004 av den 14 juni 2021 om inrättande av en europeisk barngaranti (EUT L 223, 22.6.2021, s. 14).
 - ⁶ Rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) (EUT C 66, 26.2.2021, s. 1).
 - ⁷ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2021/2316 av den 22 december 2021 om ett Europaår för ungdomar (2022) (EUT L 462, 28.12.2021, s. 1).

- (6) I den europeiska planeringsterminen kombineras de olika instrumenten i en övergripande ram för en integrerad multilateral samordning och övervakning av ekonomisk politik och sysselsättningspolitik inom unionen. I planeringsterminen införlivas principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och dess övervakningsverktyg, den sociala resultattavlan, inbegripet starka förbindelser med arbetsmarknadens parter, civilsamhället och andra berörda parter, samtidigt som miljömässig hållbarhet, produktivitet, rättvisa och makroekonomisk stabilitet är riktmärken. Planeringsterminen främjar arbetet med att nå målen för hållbar utveckling. Unionens och medlemsstaternas ekonomiska politik och sysselsättningspolitik bör samordnas med Europas rättvisa omställning till en klimatneutral, miljömässigt hållbar och digital ekonomi, förbättra konkurrenskraften, säkerställa skäliga arbetsvillkor, främja innovation, social rättvisa och lika möjligheter och en uppåtgående socioekonomisk konvergens samt bekämpa ojämlikheter och regionala skillnader.

- (7) Europas ekonomier och samhällen genomgår en djupgående förändring på grund av klimatförändringarna och andra miljörelaterade utmaningar, behovet att snabbare bli energioberoende, uppnå en socialt skälig och rättvis grön omställning och säkerställa Europas öppna strategiska oberoende, globaliseringen, digitaliseringen, artificiell intelligens, ökat distansarbete, plattformsekonomin och demografiska förändringar. Unionen och dess medlemsstater bör arbeta tillsammans och proaktivt hantera denna strukturella utveckling på ett ändamålsenligt sätt och anpassa befintliga system efter behov, med beaktande av det nära ömsesidiga beroendet mellan medlemsstaternas ekonomier och arbetsmarknader och tillhörande politik. Detta kräver en samordnad, ambitiös och verkningsfull politik både på unions- och medlemsstatsnivå samtidigt som man erkänner arbetsmarknadsparternas roll, i överensstämmelse med EUF-fördraget och unionens regler om ekonomisk styrning och med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Dessa politiska insatser bör omfatta ökade hållbara investeringar, förnyade satsningar på strukturreformer i lämplig ordningsföljd som ökar den hållbara och inkluderande ekonomiska tillväxten, skapande av arbetstillfällen av hög kvalitet, ökad produktivitet, skäliga arbetsvillkor, social och territoriell sammanhållning, uppåtgående socioekonomisk konvergens, resiliens och finanspolitiskt ansvar. Detta ska ske med stöd från unionens befintliga finansieringsprogram, framför allt faciliteten för återhämtning och resiliens inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241¹ och de sammanhållningspolitiska fonderna inbegripet Europeiska socialfonden+, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057² och Europeiska regionala utvecklingsfonden, förvaltd genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058³ samt Fonden för en rättvis omställning, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056⁴. De politiska insatserna bör omfatta åtgärder på både utbuds- och efterfrågesidan, samtidigt som åtgärdernas ekonomiska, miljörelaterade, sysselsättningsmässiga och sociala konsekvenser beaktas.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) och om upphävande av förordning (EU) nr 1296/2013 (EUT L 231, 30.06.2021, s. 21).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (EUT L 231, 30.6.2021, s. 60)

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning (EUT L 231 30.6.2021, s. 1).

- (8) Europaparlamentet, rådet och kommissionen har proklamerat den europeiska pelaren för sociala rättigheter¹. Pelaren omfattar 20 principer och rättigheter som behövs för att arbetsmarknader och välfärdssystem ska bli rättvisa och välfungerande. De är strukturerade i tre kategorier: lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor samt social trygghet och inkludering. Principerna och rättigheterna ger unionen en strategisk inriktning som säkerställer att omställningarna till klimatneutralitet, miljömässig hållbarhet, digitalisering och demografisk förändring blir socialt skäliga och rättvisa och bevarar den territoriella sammanhållningen. Den europeiska pelaren för sociala rättigheter och den åtföljande sociala resultattavlan utgör en referensram för övervakning av medlemsstaternas resultat inom områdena sysselsättning och socialpolitik, för att driva på reformer på nationell, regional och lokal nivå och för att förena det ”sociala” med ”marknaden” i dagens moderna ekonomi, bland annat genom att främja den sociala ekonomin. Den 4 mars 2021 lade kommissionen fram en handlingsplan för genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter (*handlingsplanen*), med ambitiösa men ändå realistiska överordnade mål och kompletterande delmål för 2030 på områdena sysselsättning, kompetens, utbildning och fattigdomsbekämpning samt den reviderade sociala resultattavlan.

¹ Interinstitutionell proklamation av den europeiska pelaren för sociala rättigheter (EUT C 428, 13.12.2017, s. 10).

- (9) Vid det sociala toppmötet i Porto den 8 maj 2021 erkände stats- och regeringscheferna den europeiska pelaren för sociala rättigheter som en grundläggande del av återhämtningen och konstaterade att dess genomförande kommer att stärka unionens satsning på en digital, grön och rättvis omställning och bidra till en uppåtgående social och ekonomisk konvergens och till att hantera de demografiska utmaningarna. De betonade att den sociala dimensionen, den sociala dialogen och arbetsmarknadsparternas aktiva deltagande står i centrum för en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft. De ansåg att handlingsplanen ger användbar vägledning för genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, bland annat på områdena sysselsättning, kompetens, hälsa och socialt skydd. De välkomnade unionens nya överordnade mål för 2030 om sysselsättning (minst 78 % av befolkningen i åldern 20–64 år bör vara sysselsatt), kompetens (minst 60 % av alla vuxna bör delta i utbildning varje år) och fattigdomsminskning (en minskning med minst 15 miljoner människor, varav fem miljoner barn) samt den reviderade sociala resultattavlan, som hjälper till att mäta framstegen med genomförandet av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter som en del av ramen för politisk samordning inom den europeiska planeringsterminen. Genom det sociala åtagandet från Porto uppmanades dessutom medlemsstaterna att sätta upp ambitiösa nationella mål som, med vederbörlig hänsyn till varje lands utgångsläge, bör utgöra ett lämpligt bidrag till att unionens överordnade mål för 2030 uppnås. I Porto konstaterade stats- och regeringschefer vidare att i takt med att Europa gradvis återhämtar sig från covid-19-pandemin kommer man att prioritera att skapa nya arbetstillfällen och inte bara bevara de befintliga samt att förbättra kvaliteten i arbetet. De betonade att genomförandet av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter kommer att vara avgörande för att säkerställa att fler och bättre arbetstillfällen för alla skapas inom ramen för en inkluderande återhämtning.

De framhöll sitt engagemang för enighet och solidaritet, vilket också innebär att lika möjligheter ska säkerställas för alla och att ingen ska lämnas utanför. De bekräftade att de i enlighet med Europeiska rådets strategiska agenda 2019–2024 är fast beslutna att fortsätta att fördjupa genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter på unionsnivå och nationell nivå, med vederbörlig hänsyn till respektive behörigheter och subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Slutligen betonade de vikten av att noggrant följa framstegen med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och unionens överordnade mål för 2030, även på den högsta nivån.

- (10) Efter den ryska invasionen av Ukraina fördömde Europeiska rådet i sina slutsatser den 24 februari 2022 Rysslands handlingar, vars syfte är att undergräva den europeiska och globala säkerheten och stabiliteten, och uttryckte sin solidaritet med det ukrainska folket och framhöll brottet mot internationell rätt och principerna i Förenta nationernas stadga. Genom rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382¹ aktiverades direktiv 2001/55/EG som ger det tillfälliga skydd som i den rådande situationen krävs med tanke på den omfattande tillströmningen av flyktingar och fördrivna personer. Det innebär att fördrivna personer från Ukraina i hela EU kan åtnjuta samma rättigheter som ger en lämplig skyddsnivå. Genom att delta på EU:s arbetsmarknader kan fördrivna personer från Ukraina bidra till att stärka unionens ekonomi och hjälpa till att stödja sitt land och sitt folk hemma. I framtiden kan den erfarenhet och de färdigheter som de förvärvar bidra till att återuppbygga Ukraina. När det gäller ensamkommande barn och ungdomar ger det tillfälliga skyddet dem rätt till förmyndarskap och tillgång till skola och barnomsorg. Medlemsstaterna bör ta hjälp av arbetsmarknadens parter vid utformningen, genomförandet och utvärderingen av de politiska åtgärder som syftar till att hantera utmaningar vad gäller sysselsättning och kompetens, inbegripet erkännande av kvalifikationer som uppstår till följd av Rysslands anfällsrig mot Ukraina. Arbetsmarknadens parter spelar en viktig roll med att begränsa krigets påverkan och bevara sysselsättning och produktion.

¹ Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs (EUT L 71, 4.3.2022, s. 1).

- (11) Reformerna på arbetsmarknaden, inklusive nationella lönesättningsmekanismer, bör respektera nationell praxis beträffande den sociala dialogen och arbetsmarknadsparternas oberoende för att lönerna ska vara rättvisa och möjliggöra en rimlig levnadsstandard och hållbar tillväxt samt uppåtgående socioekonomisk konvergens. De bör ge tillräckliga möjligheter att övergripande beakta socioekonomiska faktorer, inklusive förbättringar vad gäller hållbarhet, konkurrenskraft, innovation, skapandet av arbetstillfällen av hög kvalitet, arbetsvillkor, fattigdom bland förvärvsarbetande, utbildning och kompetens, folkhälsa och social delaktighet samt reallöner. I detta avseende får medlemsstaterna stöd genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-fonder vid genomförandet av reformer och investeringar som är i linje med unionens prioriteringar och som gör de europeiska ekonomierna och samhällena hållbarare, mer resilienta och bättre förberedda för den gröna och den digitala omställningen efter covid-19-pandemin. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har ytterligare förvärrat de befintliga socioekonomiska utmaningarna till följd av covid-19-pandemin. Medlemsstaterna och unionen bör även fortsättningsvis säkerställa att de sociala, sysselsättningsrelaterade och ekonomiska effekterna begränsas och att omställningarna blir socialt rättvisa, även med tanke på att ett ökat öppet strategiskt oberoende och en påskyndad grön omställning kommer att bidra till att minska importberoendet av energi och andra strategiska produkter och tekniker, särskilt från Ryssland. Det är också väsentligt att stärka resiliensen och eftersträva ett inkluderande och resilienssamhälle där människor är skyddade och kan förutse och hantera förändringar och aktivt delta i samhällslivet och ekonomin.

Enhetliga aktiva arbetsmarknadsåtgärder som utgörs av tillfälliga anställnings- och övergångsincitament, kompetensåtgärder och förbättrade arbetsförmedlingar krävs för att stödja övergångar på arbetsmarknaden, även med tanke på den gröna och den digitala omställningen, vilket framhålls i kommissionens rekommendation (EU) 2021/402 och rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet. Anständiga arbetsvillkor, inbegripet hälsa och säkerhet på arbetsplatsen samt arbetstagarnas fysiska och psykiska hälsa bör främjas.

- (12) Diskriminering i alla former bör åtgärdas, jämställdhet mellan könen bör säkerställas och sysselsättning bland unga bör stödjas. Lika tillgång och möjligheter för alla bör säkerställas och fattigdom och social utestängning bör minskas, särskilt bland barn, personer med funktionsnedsättning och romer, framför allt genom väl fungerande arbetsmarknader och adekvata och inkluderande sociala trygghetssystem som anges i rådets rekommendation av den 8 november 2019, och genom att hindren för inkluderande och framtidsorienterad utbildning, livslångt lärande och deltagande på arbetsmarknaden undanröjs, bland annat genom investeringar i förskoleverksamhet och barnomsorg, i linje med den europeiska barngarantin, samt i digitala och gröna färdigheter. Mot bakgrund av covid-19-pandemin som inleddes 2020 och med tanke på den åldrande befolkningen är det särskilt viktigt med jämlik tillgång i rätt tid till ekonomiskt överkomlig långvarig vård och omsorg och hälso- och sjukvård, inklusive förebyggande och hälsofrämjande åtgärder. Möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att bidra till ekonomisk tillväxt och social utveckling bör i högre utsträckning tillvaratas. När nya ekonomiska modeller och affärsmodeller införs på arbetsplatser i hela unionen förändras också anställningsförhållandena. Medlemsstaterna bör se till att den europeiska sociala modellen bibehålls och stärks av de anställningsförhållanden som följer av nya arbetsformer.

- (13) De integrerade riktlinjerna bör tjäna som underlag för eventuella landsspecifika rekommendationer som rådet kan ge medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör till fullo utnyttja React-EU, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2221¹, som förstärker de sammanhållningspolitiska fonderna 2014–2020 och fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (Fead) fram till 2023. På grund av den pågående krisen i Ukraina har förordning (EU) 2020/2221 förstärkts ytterligare genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/562², och en ytterligare ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060³ om ökad förfinansiering för React-EU och en ny enhetskostnad för att påskynda integrationen av människor som lämnar Ukraina och anländer till EU i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/613⁴.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2221 av den 23 december 2020 om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller ytterligare medel och genomförandebestämmelser för att tillhandahålla stöd för främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och för förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin (React-EU) (EUT L 437, 28.12.2020, s. 30).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/562 av den 6 april 2022 om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 223/2014 vad gäller sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa (EUT L 109, 8.4.2022, s.1).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/613 av den 12 april 2022 om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 223/2014 vad gäller ökad förfinansiering med React-EU-medel och fastställandet av en enhetskostnad (EUT L 115, 13.4.2022, s. 38).

För programperioden 2021–2027 bör medlemsstaterna till fullo utnyttja Europeiska socialfonden+, Europeiska regionala utvecklingsfonden, faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-fonder, däribland Fonden för en rättvis omställning, och InvestEU, inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523¹, för att främja sysselsättning av hög kvalitet och sociala investeringar, bekämpa fattigdom och social utestängning, bekämpa diskriminering och säkerställa tillgänglighet samt främja möjligheter till kompetenshöjning och omskolning av arbetskraften, livslångt lärande och högkvalitativ utbildning för alla samt digital kompetens och digitala färdigheter för att ge dem de kunskaper och kvalifikationer som krävs för en digital och grön ekonomi. Medlemsstaterna ska också fullt ut utnyttja Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/691², för att stödja arbetstagare som har sagts upp till följd av omfattande omstruktureringar, såsom covid-19-pandemin, och socioekonomiska omvandlingar som uppstår till följd av globala trender och tekniska och miljömässiga förändringar. De integrerade riktlinjerna riktar sig till medlemsstaterna och unionen, men de bör genomföras i partnerskap med alla nationella, regionala och lokala myndigheter, i nära samarbete med parlamenten och med arbetsmarknadens parter och företrädare för det civila samhället.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 av den 24 mars 2021 om inrättande av InvestEU-programmet och om ändring av förordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107, 26.3.2021, s. 30).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/691 av den 28 april 2021 om inrättande av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare (EGF) och om upphävande av förordning (EU) nr 1309/2013 (EUT L 153, 3.5.2021, s. 48).

- (14) Sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd bör övervaka hur den relevanta politiken genomförs mot bakgrund av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken, i enlighet med sina respektive fördragsenliga mandat. Dessa kommittéer och andra förberedande rådsorgan som medverkar i samordningen av den ekonomiska politiken och socialpolitiken bör ha ett nära samarbete. Europaparlamentet, rådet och kommissionen bör upprätthålla en politisk dialog, särskilt vad gäller riktlinjerna för medlemsstaternas sysselsättningspolitik.
- (15) Samråd har ägt rum med kommittén för socialt skydd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (*riktlinjerna*) som återges i bilagan antas härmed. Riktlinjerna ska utgöra en del av de integrerade riktlinjerna.

Artikel 2

Medlemsstaterna ska beakta riktlinjerna i sin sysselsättningspolitik och sina reformprogram, som de ska rapportera i enlighet med artikel 148.3 i EUF-fördraget.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar

[...]

Ordförande

BILAGA

Riktlinje 5: Stimulera efterfrågan på arbetskraft

Medlemsstaterna bör aktivt främja en hållbar social marknadsekonomi och underlätta och stödja investeringar i skapandet av jobb av hög kvalitet, och även dra fördel av potentialen kopplad till den digitala och den gröna omställningen, mot bakgrund av unionens överordnade mål för 2030 om sysselsättning. I detta syfte bör de undanröja hinder för företag att nyanställa, främja ansvarsfullt entreprenörskap och verkligt egenföretagande och framför allt stödja att mikroföretag och små och medelstora företag startas och växer, bland annat genom tillgång till finansiering. Medlemsstaterna bör aktivt främja utvecklingen och utnyttja den fulla potentialen hos den sociala ekonomin, främja social innovation och sociala företag och uppmuntra de affärsmodeller som skapar sysselsättningsmöjligheter och sociala förmåner, framför allt på lokal nivå, särskilt inom den cirkulära ekonomin och inom de territorier som på grund av sin sektorspecifika specialisering påverkas mest av omställningen till en grön ekonomi.

Efter covid-19-pandemin bör omstruktureringsprocesser också underlättas och stödjas av väl utformade system för korttidsarbete och liknande arrangemang, utöver att bevara sysselsättningen när så är lämpligt och bidra till moderniseringen av ekonomin, inbegripet med hjälp av tillhörande kompetensutveckling. Väl utformade incitament för anställning och övergångar och åtgärder för kompetensutveckling och omskolning bör övervägas för att stödja jobbskapande och övergångar under hela arbetslivet och åtgärda brist på arbetskraft och kompetens, även med tanke på den digitala och den gröna omställningen, de demografiska förändringarna och effekterna av Rysslands anfällskrig mot Ukraina.

En skatteväxling bör göras från beskattning av arbete till andra former av beskattning som är gynnsammare för sysselsättningen och för en tillväxt för alla, och anpassad till klimat- och miljömålen, med hänsyn till skattesystemets fördelningspolitiska effekt och dess effekter på kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Samtidigt ska de inkomster som behövs för ett tillräckligt socialt skydd och tillväxtfrämjande utgifter tryggas.

Medlemsstaterna, inbegripet dem som har lagstadgade minimilöner, bör främja kollektivförhandlingar med tanke på lönebildning och de bör säkerställa att arbetsmarknadens parter verkligen medverkar på ett transparent och förutsägbart sätt. Det möjliggör att lönerna kan följa produktivitetens utvecklingen, och säkerställer att de blir rättvisa och räcker till en rimlig levnadsstandard. Särskild hänsyn bör tas till låg- och medelinkomsttagare för att stärka en socioekonomisk konvergens uppåt. Lönebildningsmekanismer bör ta hänsyn till socioekonomiska förhållanden, däribland sysselsättningstillväxt, konkurrenskraft och regional och sektorsspecifik utveckling. Med respekt för nationell praxis och arbetsmarknadsparternas autonomi bör medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter säkerställa att alla arbetstagare har tillräckliga löner, genom att de direkt eller indirekt drar nytta av kollektivavtal eller skäliga lagstadgade minimilöner, med beaktande av hur lönerna påverkar konkurrenskraften, sysselsättningen och fattigdomen bland förvärvsarbetande.

Riktlinje 6: Öka arbetskraftsutbudet och förbättra tillgången till arbetsmarknaden och möjligheterna till livslångt förvärvande av färdigheter och kompetens.

I samband med den gröna och den digitala omställningen, de demografiska förändringarna och Rysslands anfallskrig mot Ukraina bör medlemsstaterna främja hållbarhet, produktivitet, anställbarhet och humankapital, verka för att människor förvärvar färdigheter och kompetens livet ut och för att tillgodose de nuvarande och framtida arbetsmarknadsbehoven, mot bakgrund av unionens överordnade mål för 2030 om kompetens. Medlemsstaterna bör också modernisera sina utbildningssystem och investera i dem för att kunna erbjuda högkvalitativ och inkluderande utbildning, inklusive yrkesutbildning, tillgång till digitalt lärande, språkundervisning (t.ex. när det gäller flyktingar, inbegripet dem från Ukraina) och förvärvande av entreprenörsfärdigheter. Medlemsstaterna bör arbeta tillsammans med arbetsmarknadens parter, utbildningsanordnare, företag och andra aktörer för att åtgärda strukturella brister i utbildningssystemen och förbättra kvaliteten och arbetsmarknadsrelevansen, även för att möjliggöra den gröna och den digitala omställningen, hantera befintliga kompetensglapp och förhindra att nya brister uppstår, särskilt när det gäller verksamhet med koppling till REPowerEU, såsom utbyggnad av förnybar energi eller renovering av byggnader.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas läraryrkets utmaningar, bland annat genom investering i lärarnas och utbildarnas digitala färdigheter. Utbildningssystemen bör ge alla studerande nyckelkompetenser, bland annat grundläggande generella och digitala färdigheter, som en grund för anpassningsbarhet och resiliens livet igenom samtidigt som det säkerställs att lärarna är redo att främja dessa kompetenser bland studenterna. Medlemsstaterna bör hjälpa vuxna i arbetsför ålder att få tillgång till utbildning och öka enskilda personers incitament och motivation att söka utbildning, inbegripet när så är lämpligt genom individuella utbildningsrättigheter, såsom individuella utbildningskonton, och säkerställa att dessa kan följa med vid övergångar på arbetsmarknaden, samt genom ett tillförlitligt system för bedömning av utbildningars kvalitet. Medlemsstaterna bör utforska användningen av mikromeriter för att stödja livslångt lärande och anställbarhet. De bör göra det möjligt för alla att förutse och bättre anpassa sig till arbetsmarknadens behov, framför allt genom kontinuerlig kompetenshöjning och omskolning och genom integrerad vägledning och rådgivning, i syfte att främja rättvisa omställningar för alla, stärka de sociala resultaten, hantera brist på arbetskraft och kompetensglapp, öka ekonomins allmänna resiliens mot chocker och underlätta eventuella anpassningar.

Medlemsstaterna bör främja lika möjligheter för alla genom att åtgärda ojämlikheter i utbildningssystemen. Framför allt bör barn få tillgång till överkomlig förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet, i linje med den europeiska barngarantin. Medlemsstaterna bör höja den generella utbildningsnivån, minska antalet unga med högst grundskoleutbildning, främja tillgången till utbildning för barn från missgynnade grupper och avlägsna områden, göra yrkesutbildning till ett mer attraktivt val, öka tillgången till och antalet personer som avslutar tertiär utbildning, underlätta övergången från utbildning till anställning för unga människor genom praktik och lärlingsutbildningar av god kvalitet samt öka antalet vuxna som deltar i vidareutbildning, särskilt bland personer från mindre gynnade förhållanden och bland dem som har lägst utbildning. Med hänsyn till de nya behoven i digitala, gröna och åldrande samhällen bör medlemsstaterna stärka arbetsplatsförlagt lärande i sina yrkesutbildningssystem, bland annat genom ändamålsenliga lärlingsutbildningar av god kvalitet, och öka antalet personer med en examen inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik både från yrkesutbildningar och tertiär utbildning, särskilt antalet kvinnor. Vidare bör medlemsstaterna se till att tertiär utbildning och, när så är lämpligt, forskning ges större vikt på arbetsmarknaden, förbättra kompetensbevakningen och kompetensprognoserna, göra färdigheter mer synliga och kompetensen mer jämförbar, inbegripet det som förvärvats utomlands, och öka möjligheterna till erkännande och validering av färdigheter och kompetenser som förvärvats på annat sätt än genom formell utbildning, inbegripet för flyktingar och personer med tillfällig skyddsstatus. Medlemsstaterna bör uppgradera och öka utbudet och användningen av flexibel fortbildning inom yrkesutbildning. De bör också stödja lågutbildade vuxna så att de kan behålla eller utveckla sin långsiktiga anställbarhet. Det kan ske genom rådets rekommendationen av den 19 december 2016 om kompetenshöjningsvägar med bedömning av kompetens, ett utbildningsutbud som motsvarar behoven på arbetsmarknaden samt validering och erkännande av förvärvade färdigheter.

Medlemsstaterna bör erbjuda arbetslösa och personer som står utanför arbetsmarknaden ändamålsenligt, samordnat och individanpassat stöd i rimlig tid bestående av hjälp med att söka jobb, utbildning, omskolning och tillgång till andra stödtjänster, med särskild hänsyn till utsatta grupper och människor som är särskilt påverkade av den gröna och den digitala omställningen eller av arbetsmarknadschocker. De bör sträva efter att ha omfattande strategier med djupgående individuella bedömningar av arbetslösa som utförs så tidigt som möjligt, senast 18 månader efter det att personen blivit arbetslös, i syfte att avsevärt minska och förebygga långtidsarbetslösheten och den strukturella arbetslösheten. Man bör fortsätta att hantera ungdomsarbetslösheten och problemet med unga som varken arbetar eller studerar genom att förebygga att unga lämnar skolan med högst grundskoleutbildning och genom strukturella förbättringar av övergången från skola till arbete, bland annat genom att den förstärkta ungdomsgarantin genomförs fullt ut, vilken även bör stödja arbetstillfällen av hög kvalitet för ungdomar i återhämtningen efter pandemin. Dessutom bör medlemsstaterna öka satsningarna framför allt på att framhålla hur den gröna och den digitala omställningen erbjuder ett förnyat framtidsperspektiv och möjligheter att motverka pandemins negativa effekter för ungdomar.

Medlemsstaterna bör sträva efter att undanröja hinder och negativa incitament och införa positiva incitament för deltagande på arbetsmarknaden, särskilt för låginkomsttagare, andrainkomsttagare (ofta kvinnor) och dem som befinner sig längst bort från arbetsmarknaden, inbegripet personer med invandrarbakgrund och marginaliserade romer. Med tanke på den stora arbetskraftsbristen inom vissa yrken och sektorer bör medlemsstaterna bidra till att främja arbetskraftsutbudet, framför allt genom att verka för tillräckliga löner och anständiga arbetsvillkor, liksom en ändamålsenlig aktiv arbetsmarknadspolitik samtidigt som arbetsmarknadsparternas roll respekteras. Medlemsstaterna bör också stödja en anpassning av arbetsmiljön för personer med funktionsnedsättning, bland annat genom riktat finansiellt stöd och tjänster som gör det möjligt för dem att delta på arbetsmarknaden och i samhället.

Skillnaderna i sysselsättningsgrad och löner mellan kvinnor och män och könsstereotyperna bör åtgärdas. Medlemsstaterna bör säkerställa jämställdhet och ökat deltagande av kvinnor på arbetsmarknaden, bland annat genom att säkerställa lika möjligheter och karriärutveckling och undanröja hinder för att nå ledarskapspositioner på alla beslutsfattande nivåer och genom att bekämpa våld och trakasserier i arbetslivet, vilket är ett problem som främst drabbar kvinnor. Lika lön för lika eller likvärdigt arbete och lönetransparens bör säkerställas. Möjligheten att kombinera arbete, familj och privatliv för både kvinnor och män bör främjas, i synnerhet genom tillgång till ekonomiskt överkomlig långvarig vård och omsorg och förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet. Medlemsstaterna bör säkerställa att föräldrar och andra med omsorgsansvar har tillgång till lämpliga former av ledighet av familjeskäl och till flexibla arbetsformer för att kunna förena arbete, familj och privatliv samt främja balansen mellan föräldrars utnyttjande av dessa möjligheter.

Riktlinje 7: Förbättra arbetsmarknadens funktion och göra den sociala dialogen mer ändamålsenlig

För att kunna dra nytta av dynamisk och produktiv arbetskraft och nya arbetsmönster och affärsmodeller bör medlemsstaterna samarbeta med arbetsmarknadens parter om rättvisa, transparenta och förutsägbara arbetsvillkor med balans mellan rättigheter och skyldigheter. De bör minska och förebygga segmentering av arbetsmarknaden, bekämpa odeklarerat arbete och falskt egenföretagande samt främja en övergång till olika former av tillsvidareanställningar. Regler om anställningsskydd, arbetsrätt och institutioner bör ge såväl goda förutsättningar för rekrytering som den flexibilitet som arbetsgivare behöver för att snabbt kunna anpassa sig till ändrade ekonomiska förhållanden, samtidigt som de skyddar arbetstagarnas rättigheter och säkerställer socialt skydd, en lämplig säkerhetsnivå och hälsosamma, säkra och väl anpassade arbetsmiljöer för alla arbetstagare. Möjligheten att använda flexibla arbetsformer som distansarbete kan bidra till högre sysselsättningsnivåer och mer inkluderande arbetsmarknader efter pandemin. Samtidigt är det viktigt att respektera arbetstagarnas rättigheter i fråga om arbetstid, arbetsvillkor, psykisk hälsa på arbetsplatsen och balans mellan arbete och privatliv. Anställningsförhållanden som leder till otrygga arbetsvillkor bör förhindras, även för arbetstagare vid digitala plattformar och genom att bekämpa missbruk av atypiska anställningsformer. Man måste också säkerställa att det finns tillgång till ändamålsenlig, opartisk tvistlösning och rätt till rättslig prövning, inbegripet i tillämpliga fall lämplig kompensation, i händelse av omotiverade uppsägningar.

Politiken bör ha som målsättning att förbättra och stödja deltagande, matchning och övergångar på arbetsmarknaden, även i mindre gynnade regioner. Medlemsstaterna bör på ett effektivt sätt aktivera och ge möjligheter åt dem som kan delta på arbetsmarknaden, särskilt utsatta grupper som lågutbildade personer, personer med funktionsnedsättning, personer med invandrarbakgrund, däribland personer med tillfällig skyddsstatus, och marginaliserade romer. Medlemsstaterna bör stärka omfattningen och ändamålsenligheten för den aktiva arbetsmarknadspolitik genom en bättre inriktning på målgrupper och ökad uppsökande verksamhet så att fler omfattas av åtgärderna, och genom en närmare koppling till sociala tjänster, utbildning och inkomststöd för arbetslösa medan de söker arbete, baserat på deras rättigheter och skyldigheter. Medlemsstaterna bör förbättra de offentliga arbetsförmedlingarnas kapacitet att i god tid tillhandahålla individanpassat stöd till de arbetssökande, reagera på nuvarande och framtida arbetsmarknadsbehov och genomföra resultatbaserad förvaltning, också underbyggt av digitaliseringen.

Medlemsstaterna bör se till att de arbetslösa får tillräckliga arbetslöshetsförmåner under en rimlig tidsperiod, i överensstämmelse med deras inbetalade avgifter och med nationella regler för stödberättigande. Arbetslöshetsförmåner bör inte motverka en snabb återgång till sysselsättning och bör åtföljas av en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Studenters och arbetstagares rörlighet bör få rimligt stöd i syfte att öka deras kompetens och anställbarhet och utnyttja den europeiska arbetsmarknadens fulla potential, samtidigt som rättvisa villkor för alla som är verksamma över gränser bör säkerställas och det administrativa samarbetet mellan nationella myndigheter gällande mobila arbetstagare stärkas, med stöd från den Europeiska arbetsmyndigheten. Rörlighet för arbetstagare inom kritiska yrken och för gränsarbetare, säsongarbetare och utstationerade arbetstagare bör stödjas vid tillfälliga gränstängningar av hänsyn till folkhälsan.

Medlemsstaterna bör också sträva efter att skapa lämpliga förutsättningar för nya arbetsformer, utnyttja sin potential att skapa arbetstillfällen samtidigt som man ser till att dessa är förenliga med befintliga sociala rättigheter. Medlemsstaterna bör därmed ge råd och vägledning om rättigheter och skyldigheter som gäller i samband med atypiska anställningsformer och nya arbetsformer, såsom arbete via digitala plattformar. I detta avseende kan arbetsmarknadens parter spela en viktig roll och medlemsstaterna bör stödja dem när det gäller att nå ut till och företräda människor i atypiska anställningar och plattformarbete. Medlemsstaterna bör också överväga att ge stöd till tillsyn – såsom riktlinjer eller särskild utbildning för yrkesinspektioner – beträffande utmaningar som uppstår till följd av nya sätt att organisera arbete, såsom algoritmisk verksamhetsledning, dataövervakning och permanent eller halvpermanent distansarbete.

Med utgångspunkt i befintlig nationell praxis och för att få till stånd en mer ändamålsenlig social dialog och bättre socioekonomiska resultat, även i kristider som med Rysslands anfallskrig mot Ukraina och de stigande levnadskostnaderna, bör medlemsstaterna säkerställa att arbetsmarknadens parter i rätt tid och på ett meningsfullt sätt deltar i utformningen och genomförandet av reformer och politik på områdena sysselsättning, sociala frågor och, när så är lämpligt, ekonomi, bland annat genom stöd för ökad kapacitet för arbetsmarknadens parter. Medlemsstaterna bör främja social dialog och kollektiva förhandlingar. Arbetsmarknadens parter bör uppmuntras att förhandla och sluta kollektivavtal i frågor som är relevanta för dem, samtidigt som deras oberoende och rätt till kollektiva åtgärder respekteras fullt ut.

När så är lämpligt och med utgångspunkt i befintlig nationell praxis bör medlemsstaterna ta hänsyn till den erfarenhet av sysselsättningsfrågor och sociala frågor som finns inom relevanta organisationer i det civila samhället.

Riktlinje 8: Främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom

Medlemsstaterna bör främja inkluderande arbetsmarknader som är öppna för alla genom att införa ändamålsenliga åtgärder för att bekämpa alla former av diskriminering och främja lika möjligheter för alla – särskilt för grupper som är underrepresenterade på arbetsmarknaden – med tillbörligt beaktande av de regionala och territoriella dimensionerna. De bör säkerställa att alla behandlas lika när det gäller anställning, socialt skydd, hälso- och sjukvård, barnomsorg, långvarig vård och omsorg, utbildning och tillgång till varor och tjänster, inklusive bostad, oberoende av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Medlemsstaterna bör modernisera de sociala trygghetssystemen för att ge ett tillräckligt, ändamålsenligt, effektivt och hållbart socialt skydd för alla under alla skeden av livet och därmed verka för social inkludering och social rörlighet uppåt, stimulera till deltagande på arbetsmarknaden, stödja sociala investeringar, bekämpa fattigdom och socialt utanförskap och motverka ojämlikheter, bland annat genom skatte- och förmånssystemens utformning och genom bedömningar av politikens fördelningseffekter. Om övergripande strategier kompletteras med riktade strategier förbättras de sociala trygghetssystemens ändamålsenlighet. En modernisering av de sociala trygghetssystemen bör också syfta till att förbättra deras motståndskraft mot mångfasetterade utmaningar. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de mest utsatta hushållen som påverkas av den gröna och den digitala omställningen och av stigande energikostnader.

Medlemsstaterna bör utveckla och integrera de tre delarna av strategin för aktiv inkludering: tillräckligt inkomststöd, inkluderande arbetsmarknader och tillgång till stödtjänster av god kvalitet, så att individuella behov kan tillgodoses. De sociala trygghetssystemen bör säkerställa tillräckliga minimiinkomstförmåner för alla som saknar tillräckliga resurser och främja social inkludering genom att stödja och uppmuntra människor att delta aktivt på arbetsmarknaden och i samhället, bland annat genom ett riktat tillhandahållande av sociala tjänster.

Tillgång till ekonomiskt överkomliga och tillgängliga tjänster av god kvalitet, till exempel förskoleverksamhet och barnomsorg, fritidsverksamhet, utbildning, bostäder samt hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg, är nödvändig för att garantera lika möjligheter. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt kampen mot fattigdom och socialt utanförskap, inbegripet fattigdom bland förvärvsarbetande, i enlighet med unionens överordnade mål för 2030 om fattigdomsminskning. I synnerhet barnfattigdom och socialt utanförskap bör hanteras med omfattande och integrerade åtgärder, inbegripet genom fullt genomförande av den europeiska barngarantin.

Medlemsstaterna bör säkerställa att alla, även barn, har tillgång till grundläggande tjänster av god kvalitet. Medlemsstaterna bör säkerställa tillgång till lämpligt subventionerat boende eller annat bostadsstöd för behövande och utsatta människor. De bör säkerställa en ren och rättvis energiomställning och hantera energifattigdom som en ökande viktig form av fattigdom på grund av ökande energipriser, delvis kopplat till Rysslands anfallskrig mot Ukraina, där så är lämpligt via riktade tillfälliga inkomststödåtgärder eller genom en anpassning av de befintliga stödåtgärderna. En inkluderande boenderenoveringspolitik bör också genomföras. De specifika behoven hos personer med funktionsnedsättning, inbegripet tillgänglighet, bör beaktas i samband med dessa tjänster. Specifika åtgärder bör vidtas mot hemlöshet. Medlemsstaterna bör säkerställa tillgången till ekonomiskt överkomlig förebyggande vård, medicinsk behandling och långvarig vård och omsorg av god kvalitet i rätt tid, på ett sätt som är långsiktigt hållbart.

I enlighet med aktiveringen av rådets direktiv 2001/55/EG¹ bör medlemsstaterna erbjuda en lämplig skyddsnivå för fördrivna personer från Ukraina. När det gäller ensamkommande barn bör medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder. Barn bör garanteras tillgång till förskoleverksamhet, barnomsorg och grundläggande tjänster i enlighet med den europeiska barngarantin.

¹ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EUT L 212, 7.8.2001, s. 12).

Med tanke på den ökande livslängden och de demografiska förändringarna bör medlemsstaterna säkra tillräckliga och hållbara pensionssystem för arbetstagare och egenföretagare, med lika möjligheter för kvinnor och män att förvärva och samla pensionsrättigheter, bland annat genom kompletterande pensionssystem för att säkerställa att äldre har en tillräcklig inkomst.

Pensionsreformer bör stödjas av politik som syftar till att minska pensionsklyftan mellan kvinnor och män och genom åtgärder för att förlänga yrkeslivet, till exempel en höjning av den faktiska pensionsåldern, bland annat genom att underlätta för äldre personer att delta på arbetsmarknaden, och bör ingå i strategier för aktivt åldrande. Medlemsstaterna bör inleda en konstruktiv dialog med arbetsmarknadens parter och andra relevanta aktörer och möjliggöra en lämplig infasning av reformerna.
